REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următorele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-kőrut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şese lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şese lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 193. Braşov, Miercurĭ 1 (14) Septemvrie. 1904.

Expansiune?

(a) Ministrul ungar al agriculturei, d-l Talliân Bela face inspecţiĭ în tótă ţéra spre a se convinge din propria intuiţiune despre starea economică a diferitelor comitate.

Cum însĕ Excelenţa sa n'are timp suficient pentru a vedé totul, se mulţumesce cu cât i-se ofere vederii în fuga mare, adesea din feréstra vagonului-restaurant. Aşa se ḑice, că a făcut într'un comitat cu populaţie mixtă din Ardeal, renumit de rassa frumósă de vite, ce o cultivă. Nu i-a rĕmas timp sĕ vadă vitele, dér invenţioşii cultivatorĭ, ca sĕ nu scape rara ocasiune de a-şĭ arăta prăsila, au postat vacile şi boii şi bivolii şi alte vietăţĭ cornute d'alungul liniei ferate, şi d-l Tallian a constatat din trenul accelerat cu satisfacţie, că în acel comitat în adevĕr vitele sunt frumóse.

De sigur d-l Talliân îşĭ va aduna în acéstă călĕtorie datele necesare pentru nóua lege de colonisare, ce se ḑice că s'ar afla în pregătire.

Cestiunea colonisărilor preocupă de mulţĭ anĭ guvernul ungar şi d-l Tallian în cursul anului trecut, deşi cu mijlóce mai puţine, a sciut sĕ obţină resultate frumóse pe acest teren. Aşa îl laudă cel puţin organul şefului sĕu „Az Ujság“ în numĕrul cel mai recent.

De ḑece anĭ încóce, nicĭ într'un an nu s'a făcut atâta ispravă cu colonisările ca tocmai anul trecut. Mai multe sute de familii au fost plasate în cele ḑece comune destinate a fi întărite prin colonisărĭ şi nu mai puţin de 17·954 de jughere catastrale au fost luate în vedere pentru „patriotica“ operaţiune a salvării naţionale. Condiţiunile acordate colonilor sunt din cele mai uşóre. Doi trei anĭ nu vor plăti din preţul pămêntului nimica, ci numai 2—3% pentru capital, ér în anul al patrulea se va începe amortisarea, care se va sĕvîrşi în timp de 50 de anĭ.

Este bătător la ochĭ însĕ, că coloniile d-lui Tallian sunt alese pe sprîncénă tot în comitate locuite de Românĭ, ca: Têrnava-mare, Turda-Arieş, Coşocna, Caraş-Severin etc.

In aceste comitate este mai mare necesitate de a întări „elementul alcătuitor de stat.“

Am vorbit în atâtea rêndurĭ despre sforţările guvernului de a vîrî printre elementele de naţionalităţĭ omogene colonii de Maghiarĭ, carĭ sĕ fie cu timpul centre „patriotice“ propagatóre de „cultura naţională.“

Cu tótă tămâiarea ce i-se face însĕ ministrului agriculturei pentru munca sĕvîrşită, şi cu tóte speranţele cele marĭ în viitor, — când i-se vor pune la disposiţie mijlóce mai abundente, — nu e greu de prognosticat, că munca acésta este o muncă zadarnică şi cheltuielile luate din budgetul la care toţĭ locuitorii ţĕrii contribuesc, sunt cheltuielĭ pierdute.

Nicĭ pe departe nu sunt în stare colonisările acestea a despăgubi ţéra pentru braţele perdute emigrate în America, şi mult mai mare este numerul [illegible] grézǎ, de cât numĕrul celor câteva sute de familiĭ maghiare dădăcite în speranţa realisăriĭ unei utopiĭ.

Şi odată constatată inutilitatea coloniilor maghiare întru realisarea maghiarisăriĭ, nu înţelegem de ce se aleg tot comitate locuite de Românĭ pentru asemenea esperimente, când ar fi mult mai indicat a împrospĕta cu elemente vigurόse d. e. pe Maghiarii din Baranya şi alte comitate de peste Dunăre, carĭ în urma unei aberaţiunĭ morale, s'au dat în braţele sinucideriĭ lente prin suprimarea fertilităţiĭ la femeĭ?

Le place însĕ domnilor de la putere a-şĭ măguli vanitatea cu încercărĭ avortate, cum este şi colonisarea. Se tămâiézǎ singurĭ, credênd că au făcut mare ispravă şi numai arare-orĭ are câte unul momente lucide spre a recunósce, că cu tóte sforţările uriaşe, ce le-au pus în opera naţionalisăriĭ în sens maghiar a Ungariei, — resultatul este din cele mai slabe.

Astfel de momente lucide am vĕḑut ḑilele acestea la unul dintre fruntaşiĭ publiciştĭ maghiarĭ, la d-l Bartha Miklós.

Intr'un prim articul publicat în „Magyarország“ d-l Bartha trece în revistă însaşĭ capitala Budapesta spre a constata cu amărăciune, că nu e oraş maghiar.

Articolul are o notă înduioşătóre, ca plângerile prorocului Ieremia, care se văieta pe ruinele Ierusalimului. Şi nota acésta este cu atât mai puternică, cu cât constatările lui Bartha sunt adevĕrate.

Un articol în cestiunea maghiarisării întemeiat pe premise reale! Lucru rar în epoca acésta de tărbăcéla şovinistă, unde toţĭ găgăuţii îţĭ vorbesc şi scriu de expansiune maghiară şi cucerire maghiară — firesce tot pe temeiul şubred al paralogismelor!

„N'avem nimic maghiar în Budapesta. Nicĭ măcar [illegible] este maghiară“, ḑice Bartha, şi se îngrozesce constatând, că s'au putut scrie drame despre regele Matia, despre Gavrilă Bethlen, Maria Széchy şi Ludovic cel Mare, fără ca sĕ fie în acele drame o singură cugetare, o singură ideie maghiară... Din tóte se face gheşeft..

De ce nu se desmeticesc dér odată, cei-ce vĕd degenerarea la care au ajuns, şi de ce nu pornesc o acţiune spre a salva ce mai este de salvat?

Firesce însĕ, atuncĭ ar trebui sĕ înceteze cu fraseologia de expansiune şi de maghiarisare şi ar trebui sĕ inaugureze înainte de tóte o politică cinstită faţă cu naţionalităţile.

Şi asta le vine cam greu!

Trăiesc decĭ mai departe în atmosfera mincinósă, ce şi-au creat-o, şi pentru rest, vorba marchisei de Pompadour:

Après nous le déluge!

Braşov, 31 August v.

Conferenţa interparlamentară a fost deschisă sĕptĕmâna trecută în *St.-Louis.* La conferenţă participă deputaţĭ din tóte statele. Intr'o conferenţă prealabilă s'a vorbit mult *în cestiunea rĕsboiului ruso-japones.* După discursurile delegaţilor francesĭ şi italienĭ, s'a primit propunerea Englesilor de a se adresa un apel către tóte marile puterĭ, în direcţia, ca la timp potrivit sĕ se facă demersurĭ pentru încetarea rĕsboiului. S'a decis totodată, ca viitórea conferenţă sĕ se ţină în Bruxella.

In legătură cu acésta amintim, că biuroul secretariatului *uniunei interparlamentare pentru pace* ar fi primit scirea, că prin representanţii lor din strĕinătate, marile puterĭ ar fi făcut deja demersurĭ pentru a-se sonda, décă este potrivit acuma, ca marile puterĭ sĕ intervină în interesul păcii.

Un bărbat de stat rus despre pace.

„Deutsche Revue“ publică în numĕrul sĕu mai recent scrisórea unui bărbat de stat rus, drept rĕspuns la întrebarea făcută din partea editorului acestei reviste, că óre nu este posibil a-se pune capĕt vărsării de sânge în rĕsboiul actual ruso-japones? Părerile bărbatului rus, un mare amic al păciĭ, sunt demne de relevat, de óre ce ele caracteriséză spiritul, care domineză în cercurile politice conducĕtóre rusescĭ.

„Sunt de aceeaşĭ convingere ca şi d-ta — ḑice autorul scrisoriĭ — că rĕsboiul actual între Rusia şi Japonia a costat

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Haina de mirésă.

Poveste scoţiană de **Moore.**

— Fine. —

Intr'o Duminecă după améḑĭ, Marta Kirwin auḑi un plâns înfundat în odaie. Plângea Molly.

— Deschise uşa sĕ întrebe de ce plânge Molly, dér în acelaşĭ moment întră şi mama fetei pe cealaltă uşă.

— Ce-mĭ miorlăescĭ atâta? De géba te sbuciumĭ, că nu te las sĕ mergĭ. Adecă cu ce te-ai şi duce? Ai vr'o haină ca lumea ca sĕ te presenţĭ în mod cinstit la joc? Ce ar ḑice ómenii, décă te-ar vedé la serbare în haina ferfeniţósă şi veche, ce o ai? Vedĭ ce minte are? continuă mama, adresându-se către ţaţa Kirwin. Eu una, sĕ mĕ bată şi n'aş avé obrazul sĕ mĕ arĕt înaintea boierului îmbrăcată într'o haină veche, şi ea zor-nevoie, sĕ se ducă cu zdrenţele ei la serbare!

Băbuţa asculta nĕcăjită, cum îi înfruntă pe favorita sa, şi după-ce a înţeles că Molly plânge fiind-că n'are haină cu care sĕ se ducă la serbarea de la castel, se apropiă şi îşĭ desmierdă nepoţica.

— Pentru atâta sĕ nu ai nicĭ o supărare. Ai sĕ îmbracĭ haina mea de mirésă. E mătasă curată. O sĕ fii cea mai frumósă între tóte, cum am fost şi eu în vremea mea.

O'Deweróia a rĕmas încremenită.

Cum? Marta Kirwin sĕ-şĭ ofere haina de mirésă, pe care până acuma o feria şi de aer şi de lumina sórelui?

Şi vorba băbuţeĭ nu era vr'o aiurare. Cu o linişte ne mai vĕḑută la dênsa a repetat la înţeles:

— Aşa ḑĕu, drăguţa mea! Ai sĕ mergĭ la joc îmbrăcată în haina mea. Nu te teme, are sĕ ţi-se potrivéscă, par-că ar fi croit'o pe trupul tĕu. Când eram şi eu în vîrsta ta, şi eu eram mai plinuţă, nu aşa sfrijita cum mĕ vedĭ astăḑĭ. Şi băbuţa se uita cu dispreţ la membrele sale uscate.

Nicĭ Molly, nicĭ mă-sa n'au contraḑis'o nicĭ cu un cuvênt. Se temeau sĕ nu-i vină érăşĭ ideea fixă cu clopotele. Fata nu mai plângea, dér afară de îndoiala, ce o avea o mai nelinişteа şi o altă grije: Dér décă mătuşa va fi cuprinsă subit de ideea ei, şi o va considera de hóţă?

Se uita cu spaimă la cârja ei cea grósă şi numai încuragiată de mă-sa a îndrăznit a întra în camera babei.

Nu trecu însĕ o jumĕtate de oră şi Molly se arată din nou, de astădată îmbrăcată în haina de mirésă a mătuşei sale. Ce frumósă era! Par'că era un portret de damă tăiat dintr'o gazetă veche! Tatăl sĕu, întorcêndu-se de la muncă, n'a recunoscut'o!

De unde avea băbuţa haina asta scumpă de colórea fildeşului, pantofĭ de mătasă şi brobódă de dantele? Asta-i haină pentru fată de boier, nu pentru fată de arêndaş! O'Deweróia îşĭ aducea aminte de un tablou vechiŭ, pe care adesea l'a şters de praf, când slugia la castel. Tabloul representa o damă cu pĕrul roşu şi cu ochii negri. Dumneḑeule! Ce bine semĕnă Molly cu acea lady!

Intr'aceea băbuţa aranja mereu cutele hainei şi brobóda.

— Uite aşa, pĕserica mea! Când te vĕd, par'că întinerеsc. Şi tîrşiind împrejurul fetei, începŭ sĕ cânte, sĕ rîdă şi sĕ plângă. Din tinereţele ei póte acestea i-au fost primele lacremĭ de bucurie!

*

Molly se învîrtia veselă la joc. Părinţii copleşiţĭ de pirotélă, s'au culcat. Numai băbuţa Kirwin mai veghia. In zadar o îndemnau sĕ se culce, în zadar i-au adus salteaua lângă sobă, ea se încăpăţina, sĕ-şĭ aştepte nepóta.

După-ce s'au culcat şi argaţii, băbuţa a ieşit tiptil din casă şi a deschis uşa pridvorului şi pórta, pentru-ca Molly sĕ pótă întra fără întârḑiere.

— Molly! Molly! murmura băbuşca... Molly jócă acuma! Las' sĕ jóce! Şi eu am jucat. Şi privirile ei — se cufundau în lumina opaiţului.

Afară era o nópte întunecósă de tómnă. Pe la mieḑul nopţii vîntul a sfâşiat în sdrenţe mantaua de norĭ, ce acoperia luna şi de bucurie a început un joc vertiginos cu frunḑele uscate ale salcâmilor. Câte-va din aceste frunḑe întrară în pridvor gonite de vêntul şuerător. O radă de lună atinse faţa băbuţeĭ moţăitóre şi o trezi.

pe ambele părţĭ beligerante perderĭ grozave.. totuşĭ trebue sĕ mărturisesc sincer, că după părerea mea *sfîrşitul rĕsboiului e încă fórte îndepărtat*. Sacrificiile aduse până acuma, sunt din cale afară marĭ, dér ne mai pomenit de marĭ vor fi jertfele, carĭ vor trebui încă aduse până la încheierea unei păcĭ. Clima manciuriană va secera şi mai multe vieţĭ de cât plumbiĭ şi oţelul tunurilor ucigătóre.

„Părerea mea pesimistă nu este luată din aer, ci e motivată de raporturile reciproce între puterile beligerante şi de situaţia politică în genere.

„Intréga lume scie, că *Japonia* şi nu Rusia a început rĕsboiul. Din faptul acesta urméză, că décă Japonia a început odată rĕsboiul, ea trebuie sĕ-l şi termine. Cu alte cuvinte, Japonia trebue sĕ doréscă pacea şi ea trebue sĕ facă cei dintâiŭ paşĭ, pentru ajungerea ei. Cumcă Rusia nu va face *primiĭ* paşĭ, acésta o garantéză întréga istorie a acestei ţĕrĭ.

„Tocmai aşa cum Germania, atacată în 1870 de Francesĭ, a aşteptat de la aceştia primiĭ paşĭ pentru restabilirea păciĭ, astfel va lupta şi în rĕsboiul actual Rusia până în acel moment, când *duşmanul sĕu va cere pacea*. Vĕ afirm cu siguranţă — şi acésta mi-o puteţĭ crede — că în Rusia nu veţĭ afla, între cele 140 milióne, un singur om, care sĕ fie de altă părere...

„In Rusia nu se cugetă încă nimenĭ la încheierea unei păcĭ; în Japonia însĕ se proiectéză de pe acum negocierĭ de pace, în care sunt stipulate deja în mod minuţios condiţiunile, carĭ au fost publicate şi prin diare. Şi condiţiunile acestea se fac într'un timp, când Port-Arthur încă n'a cădut, când flota încă nu e nimicită şi când Kuropatkin încă nu e bătut!...

„Sĕrmana Japonia! încă n'a împuşcat ursul şi deja ea împarte pielea lui. Amicii Japoniei i-ar face un mare serviciŭ, când ar deştepta acest popor doritor de luptă şi mult promiţĕtor din ameţéla şi beţia victoriilor raport[illegible]e până acum.

„Décă m'aţĭ întreba: când ar sosi momentul, ca Japonia sĕ presente Rusiei condiţiunile ei de pace.—v'aşĭ puté da numai un rĕspuns: *când armata japonesă va fi ocupat Moscva*! Nu sunt şovinist, dér trebue sĕ mărturisesc, că după convingerea mea nestrămutată, Japonia ar puté sĕ ofere Rusiei condiţiunile ei de pace numai în Moscva.

„In punctul acesta zace [illegible] trebue sĕ fie în clar lumea politică. Tóte victoriile japonese pe uscat şi pe mare nu vor duce la încheierea unei păcĭ oferite de Japonesĭ, décă Rusia nu vré sĕ înceteze, a fi şi a rĕmâne Rusia! Tóte victoriile japonese şi înfrângerile suferite de Ruşĭ nu vor aduce puterile beligerante mai aprópe de pacea oferită de Japonesĭ, căcĭ numai Rusia póte stipula condiţiunile de pace, însĕ nicĭ-odată Japonia. Din causa acésta rĕsboiul va puté sĕ dureze 2, 3 şi 4 anĭ, — Rusia nu póte sĕ cedeze. Din contră, cu cât rĕsboiul va dura mai mult, cu cât mai numĕróse victime va secera, cu atât mai imposibilă devine situaţia armatei japonese pe teatrul de rĕsboiŭ din Extremul-Orient. Rusia posede tóte mijlócele necesare pentru o durată mai lungă a rĕsboiului — dér Japonia?! Acésta o va dovedi viitorul apropiat.

„Rĕsboiul actual e bogat în surprinderĭ şi din causa acésta e de folos, ca lumea politică sĕ nu piérdă firul conducĕtor în apreciarea raporturilor de putere între Rusia şi Japonia. Décă s'ar întêmpla — ceea ce e imposibil — ca Port-Arthur sĕ rĕmână după încheierea păciĭ în mânile Japonesilor, atuncĭ acéstă pace n'ar fi pace, ci numai un scurt armistiţiu, căcĭ Rusia nu póte şi nu-i e permis a primi din mânile Japonesilor pacea, décă nu vré sĕ renunţe pentru viitor la posiţia sa de mare putere în lume...

„In fine, pe scurt: duelul, pe care l'a provocat Japonia, trebue sĕ se sfîrşéscă cu totala înfrângere a Japonesilor, décă pacea lumei e sĕ fie asigurată pentru viitor. Nu patriotism rusesc, ci o apreciare rece a situaţiunei politice îmĭ dictéză principiul acestei convingerĭ a mele".

La mormêntul lui Ioan M. Rîureanu.

Este o viéţă mórtă, precum şi o mórte vie,
O viéţă luminósă ce nu mai are mórte,
Unii prefer pe una, alţiĭ 'şĭ aleg alta.*)

Ioan M. Rîureanu şĭ-a ales pe cea din urmă. După o lungă, rodnică şi binecuvêntată esistenţă, el s'a despărţit de lumea trecĕtóre a grijilor şi suferinţelor. Regretat de ai sĕi şi de mulţimea acelora, carĭ l'au iubit şi carĭ, în mare numĕr. au petrecut erĭ venerabila sa umbră până la ultimul punct al călĕtoriei sale aci jos, acela, care a fost Ioan M. Rîureanu, a reîntrat în imperiul păcii şi în viéţa de vecĭ a sufletelor alese. Insĕ numele sĕu va rĕmâné ca o móşte scumpă în inimele acelora, carĭ l'au cunoscut. Şi cine n'a cunoscut óre, măcar după nume, pe iubitul părinte şi educator al tinerimei şcolare, pe dulcele povestitor al „istoriórelor pentru copii"? Cine, în copilăria sĕu în tinereţa sa, nu şĭ-a încăldit sufletul la cetirea drăgălaşelor povestirĭ din „biblioteca tinerimei"? Prin farmecul stilului şi prin cuprinsul lor moral şi înălţător de inimĭ, aceste istorióre, împreună cu îndelungata şi înţeléptă sa activitate de [illegible], asigură lui Ioan M. Rîureanu un loc de onóre în istoria culturei şi literaturei nóstre pedagogice.

Dér nu numai pedagog, cu cuvêntul, cu fapta şi cu condeiul, a fost Ioan M. Rîureanu. Bun Român, devotat şi fericit soţ şi părinte de familie, cum rarĭ se află, binefăcĕtor, milos, cu inima deschisă, Ioan M. Rîureanu era unul din acei rarĭ, fórte rarĭ ómenĭ, pe carĭ când îi vedĭ şi ai fericirea de a vorbi cu dênşii, pare că-ţĭ rĕsare sórele, cum dicea dênsul către bunii sĕi amicĭ. Şi ţi-se strînge inima, când cugeţĭ, că de acum înainte nu mai ai sĕ întîlnescĭ pe un asemenea om pe căile vieţii.

Dér, décă în lumea misteriósă, în care s'a dus, mai strĕbate vre-o şóptă sĕu vre-un suspin din lumea nóstră, priméscă de aicĭ, de pe pragul vecîniciei, aceste câte-va cuvinte de veneraţiune şi neuitată recunoscinţă de la unul din numĕroşii sĕi amicĭ, care, în tinereţa sa, ca student, s'a bucurat de generositatea acestui om de bine; ér pe urmă, ca profesor, a fost onorat până la bĕtrâneţe de nobila sa prietinie.

Bucurescĭ, 28 Aug. 1904.

M. Strajanu,
profesor pensionar.

*) Eliade Rădulescu, „La Schiller".

Congresul internaţional al pressei.

In Viena s'a deschis în diua de 11 Septemvrie cu marĭ solemnităţĭ al IX-lea congres internaţional al presei în sala cea mare a parlamentului.

La şedinţa de deschidere era de faţă archiducele *Rainer*, representând pe împĕratul, apoi ministrul de externe contele *Goluchowski*; ministrul-preşedinte *Koerber*; al cultelor *Hartel*; al comerciului baronul *Call*; al căilor ferate *Wittek*. Mai departe ambasadorul Franţei, marchisul *Reverseaux*, ambasadorul Germaniei contele *Wedel*, locţiitorul Austriei contele *Kielmansegg*, mareşalul ţĕrii, abatele *Schmolk*, primarul Vienei Dr. *Lueger* etc.

Congresul l'a deschis prim-redactorul Wilhelm *Singer*, preşedintele societăţii internaţionale de pressă, esprimând înainte de tóte omagiile pentru M. Sa şi pentru archiducele Rainer, apoi salutând pe miniştrii *Koerber, Goluchowski, Wittek* şi pe primarul Dr. *Lueger*.

Singer a recapitulat mai departe în discursul sĕu desvoltarea şi avêntul societăţii de pressă, care în timp de 10 anĭ a ajuns la o importanţă mare, numĕrând astădĭ 12,000 de membri.

După Singer a luat cuvêntul archiducele *Rainer*, salutând congresul în numele Maiestăţii Sale.

Apoi au mai rostit discursurĭ Dr. *Koerber*, abatele *Schmolk* şi primarul Dr. *Lueger*.

Discursul lui *Koerber* a avut accente politice, relevând progresul ce l'au făcut popórele monarchiei cu tóte luptele şi sbuciumările hărăzite de sórte acestui imperiu. Oratorul rógă pe congresiştĭ, ca la apreciarea progresului şi puterii monarchiei sĕ nu se lase înfluinţaţĭ şi induşĭ în eróre prin faptul, că populaţia mai are dorinţe a căror împlinire o reclamă, şi jalbe, pe carĭ le accentuéză. Monarchia nóstră — dice Koerber — are mare putere, dér puterea acésta o întrebuinţéză spre *menţinerea păcii*.

Rĕsboiul ruso-japones.

Cu data de 9 Septemvrie generalissimul *Kuropatkin* a telegrafiat la Petersburg, că nicĭ o încăerare nu s'a întêmplat în dilele din urmă. Japonesiĭ n'au desvoltat nicĭ un fel de activitate în dilele de 8 şi 9 Septemvrie. Ploi abundante cad fără încetare, făcênd drumurile impracticabile.— O altă telegramă adresată Ţarului de *Kuropatkin* cu data de 10 Septemvrie spune, că în acea di nu au fost de cât nisce ciocnirĭ neînsemnate între patrulele ruse şi japonese, fără de pierderĭ pentru Ruşĭ.

— Statul major general rusesc desminte scirea cum că s'ar fi dat o luptă lângă Mukden. — Generalul Mayordorf e aprópe de Mukden cu ariergarda sa. Numai 20 verste îl mai despart de Kuropatkin.

— Am vĕdut erĭ, cum presentă corespondentul diarului *„Times"* pierderile, ce le-au avut Japonesiĭ în luptele de la Liaoyang. Cei din *Tokio* încă ţin sĕ dea acum — pentru liniştirea poporului — cifra pierderilor, şi e firesc, ca statul major general japones sĕ facă o reducere de cifre cât mai considerabilă. El evaluéză totuşĭ pierderile japonese la *17,539 ómenĭ*, carĭ se repartiséză aşa: 136 ofiţerĭ au fost ucişĭ, 464 răniţĭ, la flancul drept au cădut *4866* ómenĭ, la centru *4992* ómenĭ, şi la aripa stângă *7681* ómenĭ. Pierderile lui *Kuroki* nu sunt cuprinse în cifra acésta.

— Un ofiţer japones, care merge spre Tokio, trecênd prin *Tsingtau* a declarat, că *pierderile Japonesilor la Port-Arthur au fost în dilele din urmă fórte grave*. Ei au avut 15,000 ómenĭ ucişĭ şi răniţĭ. In spitalele din Dalny zac 20.000 răniţĭ.

Étă acum scirile mai nouĕ:

Agenţia „Reuter" primesce scirea, că *Kuropatkin a încheiat cu succes retragerea armatei sale*. Ea se află tótă în Mukden şi împrejurimi. Aceeaşĭ agenţie spune, că, după cum se svonesce, Ţarul ar fi dat ordin lui Kuropatkin sĕ înceteze retragerea şi sĕ-şĭ dea silinţa a respinge pe Japonesi îndĕrĕt spre Liaoyang.

— Din *Tokio* se anunţă, că la asediul contra *Port-Arthurului* **o divisiune japonesă întrégă** *a fost aruncată în aer prin esplosiune de mine*. In ultimele cincĭ dile *Japonesiĭ au pierdut la Port-Arthur 20.000 de ómenĭ*.

— Flota rusă din *Marea baltică* a plecat alaltăerĭ spre Estremul-Orient.

— Molly nu s'a întors încă — dise ea frecându-şĭ ochii. Şi cu piciórele ei mătricóse eşi în curte, ér din curte îşĭ luà drumul spre rîu. S'a dus până la podul de piatră. Nu se sinchisia de lătratul dulăilor. Póte nicĭ nu-i audia. Creerii ei zăpăciţĭ n'aveau decât un singur gând: „Molly". Pe când a ajuns la pod, vîntul învĕlise luna éră̆şĭ într'o manta de norĭ. Tufişurile de pe malul de dincolo se înălţau ca nisce negreţe protestătóre în faţa băbuţei. La distanţă mai mare, castelul se vedea împrejmuit de un brâu de lumină. Din când în când vîntul aducea fum de cătran, accente de musică şi câte o chiuitură.

Băbuţa se răzima istovită de balustrada podului. Cu mâna ei uscată îşĭ apăsa peptul şi cerceta cu atenţiune lumina. Buzele îi svîcniau ér sufletul i-se pierdea în trecut. In creerii ei chinuiţĭ se adunau ca nisce stafii cu figurĭ fără trup şi cu aripĭ de liliecĭ, ţipând şi vîjâind, amintirile grozave ale tinereţelor.

Cât-va timp s'a luptat împotriva lor şi bănănăind cu mânile căuta sĕ le gonéscă. De-odată însĕ la suflarea mai puternică a vîntului tresări şi începù sĕ sbiere:

— Am audit bine! Au tras clopotul cel mare, ér eu stau aicĭ nepregătită!

Şi s'a recules cu putere supraomenéscă:

— Acasă! Acasă! Trebue sĕ mĕ îmbrac! şi o luà razna în nóptea întunecósă.

*

Alec Laroche, tînĕrul proprietar, a încheiat culesul viilor cu o serbare, după obiceiul din străbunĭ. In cerdacul castelului luminat cu torţe, flăcăii şi fetele jucau dansul naţional scoţian, la musică de fanfară.

Molly însĕ, cea mai frumósă şi mai pismuită dintre tóte fetele, nu se vedea între părechĭ.

Ea mergea pe o potecă în afară de parc, ţinêndu-se cu paşĭ nesigurĭ alăturea de un bărbat.

Bărbatul o îmbrăţişà încurajându-o:

— Nu te teme, n'a băgat nimenĭ de sémă plecarea nóstră.

— Lasă-mĕ domnule Laroche, lasă-mĕ sĕ merg îndĕrĕt la joc, orĭ sĕ mĕ duc acasă.

— Ascultă Molly, înţelege mĕ, mâne trebue sĕ plec, trebue sĕ ne despărţim.

— Lasă-mĕ, domnule Laroche. Imĭ vin ameţelĭ şi mĕ strînge la inimă.

— Te strînge haina. Décă vreĭ sĕ vii cu mine la Londra, îţĭ fac eu altă haină, mai frumósă, mai la modă.

Fata îşĭ plecà capul desperată. Pĕrul ei strălucia la lumina lunei, par' că ar vré sĕ se aprindă în orĭ ce moment.

Şi mergeau aşa alăturea pe poteca din ce în ce mai strîmtă. Bărbatul strîngea cu o mână talia fetei, ér cu cealaltă îşĭ făcea drum prin tufiş. O crengă resfrântă isbi fata la frunte şi ea tresări speriată. Ajunseră la podul de piatră, la care din primăvară de atâtea orĭ a venit sĕ fantaseze despre bărbatul, dinaintea căruia în acest moment s'ar refugia în valurile apei.

Rĕzimată pe balustradă privea adîncită la rîu.

— Domnule Laroche — şopti fata cu glas răguşit — mĕ chiémă, trebue sĕ merg acasă, şi apăsându-şĭ mâna pe frunte urmă în ton jalnic:

— Mĕ înebunesce sunetul acesta de clopote. Tótă séra mi a vîjăit în urechĭ. Din causa acésta a trebuit sĕ părăsesc jocul. Mĕ chiémă clopotul mătuşei. De sigur a ajuns'o vr'o primejdie.

Laroche s'a dat îndĕrĕt spăriat de vorbele fetei, ér Molly, palidă, cu capul ridicat şi ascultând par' că un sunet misterios, se ducea ca o somnambulă spre casă, urmând clopotul ce o chema.

Nicĭ n'a băgat de sémă, că tóte uşile erau deschise. Când a ajuns la pragul pridvorului, s'a cutremurat. Şĭ-a pus amîndouĕ mânile la urechĭ, ca sĕ nu audă nimic, ci numai sĕ vadă.

La lumina sfîrşită a opaiţului zări pe mătuşa Kirwin lăfăiată pe saltea şi ţinênd în braţele ei uscate cutia gólă.

Molly întrà în pridvor uşurată.

— Dórme mătuşica! Apoi întorcêndu-şĭ privirea de la dînsa, dise cu trufia tinereţelor:

— Ce urîtă e! Şi sĕrmana bezmetică încă dice, că-i sémĕn! Óre şi eu o sĕ ajung o pocitanie de babă, ca dênsa? Nu, nu, nu cred că sémăn cu dênsa.

Şi în vîrful degetelor, sĕ nu zăticnéscă somnul mătuşei, întrà la părinţĭ.

— st. —

SCIRILE DILEI.

— 31 August v.

Aniversarea luărei Griviței. Erĭ cu ocasia celei de-a 27-a aniversărĭ a luărei Griviței, s'a oficiat un *Te-Deum* solemn în capela Mitropoliei din Bucurescĭ. Serviciul religios a fost oficiat de P. S. Sa Mitropolitul Iosif Gheorghian. Au asistat: d-l locot.-colonel Vorvoreanu, adjutant regal, representând pe M. S. Regele; d-l V. Lascar, ministru de interne; d-l Negulescu, secretar general ad-interim al ministerului de interne; d-l G. Adamescu, secretar general al ministerului instrucției; d-l general Boteanu, secretar general ad-interim al ministerului de rĕsboiŭ; d-l San-Marin, directorul prefecturei; d-l colonel Saegiu, loc-țiitor de comandant al pieței; d-l general Brătianu; d-l general în reservă Hercht etc. Onorurile militare au fost date de-o companie de infanterie, cu drapel și musică. D-l general Brătianu a adresat trupelor o scurtă alocuțiune ocasională, după care trupele au defilat. Câte un *Te-Deum* s'a oficiat în tóte orașele din țéră.

Pelegrinajul veteranilor românĭ la Plevna. Sâmbătă dimineța au plecat din Bucurescĭ peste 40 veteranĭ românĭ, membrii ai societății „Coróna de oțel", spre câmpiile Plevnei și Griviței, spre a depune în semn de piósă amintire pe mormêntul fraților căduțĭ în rĕsboiul pentru independență, o coronă. Sâmbătă la amiadĭ delegațiunea veteranilor a sosit la Rusciuc, unde li-s'a făcut o primire entusiastă din partea populațiunei bulgare. La prândul dat în onórea lor în otelul Boulevard din Rusciuc s'au rostit entusiaste discursurĭ în amintirea evenimentelor anului 1877. Din Rusciuc veteranii românĭ au luat drumul spre Plevna, unde au sosit Dumineca spre séră. Pe întreg parcursul drumului au fost viu aclamațĭ de populațiunea bulgară, îndeosebĭ la stațiunile Gorni și Orchowitza. La gara din Plevna au fost primițĭ de către primarul orașului, numĕroșĭ ofițerĭ bulgarĭ și locuitorii Plevnei. Comandantul pieței și șeful poliției s'au pus la disposiția veteranilor. De la gară publicul luând în mijloc deputațiunea veteranilor a plecat în corpore la statua libertății, unde căpitanul român Luțescu și părintele C. Demetrescu au rostit entusiaste discursurĭ, la carĭ a rĕspuns primarul Plevnei, încheiând cu vii urărĭ la adresa Regelui Carol. Erĭ veteranii au visitat Grivița.

Un nou volum de poesii de Carmen Sylva. Maj. Sa Regina Elisaveta a României a terminat un nou volum de poesii, pe care l'a dedicat Reginei-mame Marguerita a Italiei. Noul volum va apare în tipar în cursul ernei.

Canalisarea orașului Brașov. In ședința de mâne, Miercurĭ, a representanței comunei Brașov, va veni la ordinea dilei și propunerea senatului comunal privitóre la canalisarea orașului. Propunerea a fost primită de comisiunea permanentă. S'a proiectat, ca de-odată cu cetatea și alte părțĭ ale orașului, sĕ se canaliseze și suburbiul Blumĕna. Dér suburbiul Scheiŭ, cel puțin o parte, unde rĕmâne?

Condamnat pentru „agitație". Curia din Budapesta a aprobat sentența prin care curtea cu jurațĭ din Pojun a condamnat la 3 lunĭ închisóre de stat și 20 coróne amendă pe Slovacul George *Babka* pentru un articol publicat în diarul „Obzor", în care spunea, că Maghiarii sunt dușmanii Slovacilor.

Atașații militarĭ românĭ de pe câmpul de rĕsboiŭ, maiorii *Găișanu* și *Haralambie*, în timpul din urmă nu dau nicĭ un semn de viéță. ceea-ce inspiră îngrijirĭ la Bucurescĭ. Numiții maiorĭ erau la Liaoyang, de unde trimiteau regulat depeșe la ministeriul de rĕsboiŭ. De când cu retragerea lui Kuropatkin însĕ, nu se mai aude nimic de dênșii.

Pentru incendiații din Câmpenĭ. D-l Iosif Sterca *Șuluțiu*, vice-președintele „Asociațiunei", a trimis un ajutor de 200 coróne pentru incendiații din Câmpenĭ.

Pentru bursa Wehrmacher, ce se acordă de către magistratul orașului Brașov și al cărei concurs l'am publicat și noi, au intrat petiții de la următorii tineri: Osvald Trnyak, Fr. Wilh. Lehmann, Traian *Dragoș*, Emil Wachner, Fran. Schmidts, Ed. Morres, Alfred Roth, Traian *Pop* și Iuliu Schenk. Senatul a făcut propunerea, ca petiția lui Morres sĕ nu fie luată în considerare, fiind-că concurentul n'a anexat carte de botez, ceea-ce se cere expres în literile fundaționale. Comitetul permanent însĕ a hotărît a propune representanței comunale a trece peste propunerea senatului. Bursa se va acorda în adunarea representanței prin vot secret. Atragem atențiunea representanților asupra acestui punct.

Din Macedonia. Diarul „Rom. de la Pind", află de la corespondentul sĕu din Constantinopol, că s'a obținut de la Pórtă beratul pentru funcționarea capelei române din Bitolia.

— „Polit. Corresp." anunță din Constantinopol, că conflictul dintre Cuțo-vlahĭ și patriarchat devine din ce în ce mai accentuat, în urma faptului, că preoții românĭ escomunicați și suspendațĭ de curênd, Ghiță și Christu, continuă totușĭ a ceti liturgia în comunitățile cuțo-vlahe. Cercurile diplomatice din Constantinopol se așteptă la o apropiată despărțire a Cuțovlahilor de patriarhat.

— „Rom. de la Pind" înregistréză svonul, că d. Stelidis, un bogătaș aromân care trăesce în țéră, s'ar fi hotărît sĕ pună la Banca Națională din Bucurescĭ o sumă de 100.000 lei, pentru întreținerea școlei românescĭ din comuna sa natală Magarova.

— La Samarina, una din cele mai însemnate comune românescĭ din versantul estic al Pindului, s'a constituit o societate de binefacere cu caracter național sub conducerea a trei dintre fruntașiĭ Românĭ din localitate.

Advocat sas suspendat. Fóia oficială anunță, că camera advocațială din Têrgul-Mureșului a suspendat pe timp de ½ an advocatului sas din Bistrița Dr. Carol Lang dreptul de a face practică advocațială. Motivul este, că Dr. Lang a apărat dreptul limbei germane și s'a manifestat pe față ca „German bun". Foile maghiare îșĭ esprimă deosebita bucurie a lor pentru acéstă pedepsire a advocatului „pangerman".

Principesa de Coburg în Paris. Din Paris se telegrafiéză, că atât principesa Luisa, cât și locotenentul Mattasich șĭ-au anunțat deja locuințele lor la poliție. Principesa locuesce împreună cu femeia Stöger, care i-a stat întru ajutor la fugă, în otelul Westminster ér locot. Mattasich în otelul Grand. Principesa face dilnic preumblărĭ prin Paris.

Maghiarisărĭ de nume. Diarele din Budapesta publică érășĭ o listă lungă de maghiarisărĭ de nume. In acéstă listă vedem și numele unui Pavel *Ciocotișan* din Fernezie (Sătmariu), care șĭ-a maghiarisat numele în *Csatai.* Ca tovarășĭ are 4 Kohnĭ, 1 Lewy, 1 Schwarz, 1 Rosenzweig, 1 Rosenfeld, mai mulțĭ Kaufmanĭ și alțĭ Goldmanĭ.

Cununie. D-șóra Sabina *Săvoiu* îșĭ va celebra cununia cu d-l Martinian *Vargyasy* la 15 Septemvrie a. c. în Sibiiu.

Decorarea rabinului Taubes din Bucurescĭ cu ordinul „Coróna României" o vedem comentată în diarul „Egyenlöség" din Budapesta. Numitul diar este surprins a audi o asemenea veste din România, de unde nu soseau de cât veștĭ despre persecuțiĭ (?) împotriva jidovilor. Decorarea acésta — dice „E—g" — póte sĕ fie și un semn bun despre încetarea persecuțiilor, dér póte sĕ fie și un semn rĕu pentru a masca prin acésta opera de subminare îndreptată contra jidovilor. — De altmintrea rabinul Taubes este fiul lui Moise Taubes, care a publicat glose la Talmud, câștigându-șĭ merite pentru întréga Evreime, ér fiul rabinului Dr. Samuel Taubes, redactor la „Progresul medical român" a luat de soție pe fiica rabinului Adler din Baja și sora rabinului din Hatvan. — Sĕ fie sănĕtoșĭ!

Otrăvire prin sărutarea unui mort. Ana Boros din Budapesta a murit dilele acestea de otrăvire de sânge provenită din sărutarea tatălui sĕu mort.

Scirĭ mărunte din România. Sâmbătă s'a făcut în comuna Vênătorii-Neamțului (județul Neamț) înaugurarea unui *monument*, ridicat în memoria eroilor din acea comună, căduțĭ în rĕsboiul de independență.

— Lucrările de apărare și întărire a malului Dunării, în fața noului *port din Giurgiu* pe insula Romadan vor costa 80,000 lei.

— Noul vapor al serviciului maritim român, comandat la șantierele „Loire" din Francia va fi gata în luna Februarie a. v. *Noul vapor*, care va face serviciul între Constanța și Egipet, va fi botezat „România."

— 14 țĕranĭ din o comună din apropierea capitalei Basarabiei, Chișineu, au trimis comitetului pentru ridicarea unei *statue principelui Cuza* suma de 70 ruble. De-odată cu suma acésta țĕranii au espedat și o scrisóre, scrisă în o limbă corectă românéscă, în care dic, că vreau sĕ contribue și ei la înălțarea unui monument în amintirea acelui bărbat, care a lucrat atât de mult pentru îmbunătățirea sórtei țĕrănimei.

Rectificare. In articolul de fond din n-rul de erĭ 192 al „Gaz. Trans." pag. 1 col. 1 rêndul al 11-lea de sus în jos, în loc de „în momentele față de" este a se ceti corect: „*în momentele de față mai verosimil* etc."

Musica orășenéscă va cânta mâne, Miercurĭ, la $5^1/_2$ óre pe promenada de jos.

Recolta lumei și hrana populațiunei.

Consilierul sup. technic E vert publică în nrul recent al revistei „*Die Woche*" un interesant articol, în care vorbesce despre importanța recoltei din lume și în special despre recolta din țĕrile germane cu privire la hrana populațiunei germane.

Incă în secolul al 18 lea și în parte și în secolul al 19-lea dice d-l Evert recoltele singuratecelor țĕrĭ erau în genere decidĕtóre pentru aprovisionarea cu hrana necesară a popórelor acestor țĕrĭ. Desvoltarea nefavorabilă a căilor de comunicațiune a împiedecat prea adeseorĭ ajutorarea reciprocă a țĕrilor cu fructele necesare ale câmpului.

Astădĭ situațiunea s'a schimbat cu desevêrșire. Trenurĭ și vapóre aduc, pe lângă prețurĭ, carĭ din ce în ce devin tot mai neînsemnate și cu o iuțélă tot mai mare, cereale din tóte părțile lumii pe piețele principale ale Europei. Din 1872 până la 1900 au scădut cheltuielile de transport pentru o tonă de cereale, dela Chicago până la Liverpool de la 63.50 mărcĭ la 15.90 mărcĭ. În astfel de împrejurărĭ recoltele propriĭ ale țĕrilor perd din însemnătatea lor și cedéză locul „recoltei lumii".

Se impune acum întrebarea, că óre în casul unei recolte slabe în Germania, care ar coincide cu recolte tot atât de slabe în țĕrile celelalte, n'ar urma óre o „scumpete" și „fómete" generală pe întreg rotogolul pămêntului? In teorie acésta este natural fórte ușor posibil, in praxă însĕ e aprópe imposibil. Deja în interiorul granițelor unei țĕrĭ se egaléză adeseorĭ recoltele bune din o regiune a țĕriĭ cu o recoltă rea din o altă regiune a acele așĭ țĕrĭ. Cu cât mai mare devine acum, în urma desvoltării comerciului, numĕrul țĕrilor, carĭ stau în legătură în urma schimbului reciproc în afacerile de cereale, cu atât mai mult cresce și probabilitatea unei "egalărĭ internaționale. Décă ar fi vorba numai de țĕri cu raporturĭ de productivitate omogene, carĭ stau sub aceleașĭ grade de lățime, cu o climă aprópe egală etc atuncĭ ce-i drept ar lipsi acéstă egalare internațională, căcĭ în casul acesta ar avé aceste țĕrĭ regulat séu anĭ de opotrivă bunĭ, séu deopotrivă rĕi. In realitate însĕ condițiunile de producțiune sunt în tóte țĕrile diferite.

Pe lângă acéstasĕmănatul și recolta în țĕrile dătătóre de ton cade în diferite anotimpurĭ. Conform unei statistice a profesorului Rohland recolta grâului se imparte astfel in diferitele țĕrĭ: luna Ianuarie în Noua Selandă și Chile, în Februarie și Martie în Egipetul superior și India de ost; în Apr. în Egipetul de jos, Asia mică Mexico și Cuba; în Mai: Marocco, Algeria. Asia de mijloc, China și Japonia; în Iunie Statele de sud ale uniunei american,e Europa de sud și Francia de sud; în Iulie: statele centrale ale uniunei americană, Canada de sus, România, Bulgaria, Rusia de sud, Austro-Ungaria, Germania, și Elveția în August: Statele de nord ale uniunei americane, Manitoba și Canada de jos (America) Belgia Olanda, Anglia, Danemarca, Rusia centrală; în Septemvrie și Octomvrie: în Scoția, Șvedia. Norvegia și Rusia de nord; în Novembrie: Africa de sud și în unele părțĭ ale Argentiniei, ér în Decemvrie în celelalte părțĭ ale Argentiniei, în Birma și Australia.

Aprópe în fiecare lună cad în țĕrile mai importante pentru comerciul internațional recolte, carĭ stau la disposițiu nea tuturor țĕrilor. E greu de credut, ca în fața acestei situațiunĭ sĕ se ivéscă chiar și în cel mai nefavorabil cas complicațiunĭ, carĭ ar avé drept urmare o scumpire esorbitantă, séu chiar o fómete generală.

Bibliografie.

A apărut:

„Arhiva", organul societățiĭ stiențifice și literare din Iașĭ 5 și 6 (Ștefan cel mare numĕr festiv) cu următoriul sumar: Gr. C. Buțureanu. Ștefan cel mare și sfânt Gh. Ghibănescu: Din domnia lui Stefan cel mare I Data înscaunăriĭ, II Marii boierĭ ai lui Ștefan, III Caracteristica domniei Marelŭi Voevod IV Reflexii. G. Nether Ștefan cel mare după Karamsin. Gr. C. Buțureanu: Neamul Mușat. Ion Dafin: Lui Stefan cel Mare (poesie) T. T. Burada: Cântec ostășesc pe note, Documente.

Nr. 7 cu următorul sumar: Al. G. Mavrocordato: Cu prilejul memoriului lui Hauterive; Gr. C. Buțureanu: Istoria Românilor de C. Kogălniceanu. N. A. Bogdan: Note statistice relative la comuna Iașĭ. Ștefan D. Popescu: Locul Geografiei între științe.

„Odele lui Horatius" traduse în prosă de canonicul Gavril *Pop.* Blașiu. Tipografia seminarului archidiecesan. Afară de textul latin și traducerea românéscă d-l canonic a adăogat o mulțime de explicărĭ la text. Fascicolul I, ce a apărut acum costă 40 de banĭ. Vor apăré cu totul 8 fascicole. — Este de lăudat rîvna octogenarului canonic, care după publicațiunile sale biblice, predicĭ etc. acum se ocupă cu interpetarea clasicilor.

—**„Făt-Frumos"** revistă literară, care apare de 2 orĭ pe lună la Bêrlad. Numĕrul 11 de la 15August, are următorul sumar. 1, V. Cosmovicĭ: Visul lui Făt-Frumos. 2, N. N. Beldiceanu: Focul lui Dan Vagmistru. 3, D. Nanu: cântec hymenal 4, Emilgar: „Solare" de Iuliu Dragomirescu. 5, G. Tutoveanu: Slănic (poesie) Econ. I. Antonovicĭ: Document. 6, A. Mândru Pribegie (poesie). Posta redacției. Abonamentul 4 lei pe an.

Curs practic de constituția patriei, séu drepturile și datorințele cetățenescĭ, pentru școlele poporale, de *Iuliu Vuia*, director și învĕțător. Brașov, Editura librăriei Ciurcu 1904. Prețul 40 banĭ.

ULTIME SCIRI.

Constantinopol, 12 Septemvrie. Sultanul a declarat amiralului engles *Domwille*, că nicĭ-odată nu va lăsa, ca Creta sĕ fie anectată la Grecia. Acésta nu o voiesc nicĭ marile puterĭ.

Petersburg, 12 Septemvrie. Ministeriul de comunicațiune rusesc anunță, că *linia ferată în jurul lacului Baical a fost deschisă adĭ pentru circularea trenurilor.* In cercurile militare se légă marĭ speranțe de acest eveniment, prin care sĕ înlătură greutățile de până acum ale comunicațiunei.

Londra, 12 Septemvrie. Corespondentul diarului „Standard" scrie, că în deplină tăcere *trupe numĕróse chinese* se transpórtă în Manciuria. Aceste trupe sunt trimise de guvernul chines pentru a ocupa teritoriul cucerit de Japonesĭ.

Kupantse, 13 Septemvrie. Mareșalul Oyama șĭ-a transpus cartierul general în Liaoyang. Se va da în curênd o luptă spre nord de Mukden. Se vorbesce, că la Liaoyang Rușii s'au usat de glónțe dum-dum.

Mukden, 13 Septemvrie. Rușii continuă retragerea lor spre Tienling. Cu tóte greutățile, ce le întimpină, spiritul trupelor e escelent.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Cursul pieţei Braşov.

Din 12 Septemvrie n. 1904.

Bancnote rom.	Cump.	18.96	Vênd.	19.02
Argint român.	„	18.82	„	18.90
Napoleond'orĭ.	„	19.02	„	19.12
Galbenĭ	„	11.20	„	11.32
Ruble Rusescĭ	„	2.52	„	2.Ѐ4
Mărcĭ germane	„	117.20	„	117.40
Lire turcescĭ	„	21.50	„	21.60
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	„	102.—

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov,

se pot procura următórele cărţĭ:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal aretat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ scolare.

Recompensele şi pedepsele în şcóla poporală, studiu pedagogic de *d. Dariu*, cu un adaus, 64 pag. format mare. preţul 60 banĭ, sĕ póte procura dela Tipografia A. Mureşianu, precum şi dela autor şi din librariĭ.

Cântul în şcóla poporală de *Iuliu Pop*, învĕţător în Năsĕud. Teoriă, praxă şi cântărĭ. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catechetic pentru primii anĭ şcolasticĭ, ca îndreptar pentru catecheţĭ, învĕţătorĭ şi părinţĭ, prelucrat de *Basiliu Raţiu*, profesor la seminariul din Blaşiu Preţul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbei române, pentru şcólele inferióre, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Papiu*. Partea I. Etimologia. *Ediţiunea II.* Preţul 50 banĭ.

Indreptar teoretic şi practic pentru **învĕţământul intuitiv** în folosul elevilor pregarandialĭ, a învĕţătorilor şi a altor ómenĭ pe şcólă de V. Gr. *Borgovan* prof. de pedagogie. Ediţiunea III. Preţul 2 cor. 40 banĭ (+ 10 b. p.)

Oral general pentru şcóla română cu 6 clase şi cu un singur învĕţător de Georgiu Magyar. Preţul 80 b. (+ 10 b. p.

Scriptologia, séu modul de a învĕţa cetitul scriind. Indreptariu pentru învĕţătorĭ la tractarea Abecedarului de Basiliu *Petri* prof. preparandial pens. Preţul cor. 2. (+ 10 b. p.)

Antropomorfisme şi Antiantropomorfisme în limba română de *Nicolae Sulică.* In limba nóstră scrierile de felul acesta sunt rare şi scrierea acésta a d-luĭ profesor la gimnasiul român din loc Nic. Sulică se distinge nu numai prin conţinutul sĕu bogat şi sistematic, prelucrat după stricta metodă scienţifică, ci şi prin limbagiul sĕu scris la înţelesul tuturor. Autorul e cunoscut şi din scrierile sale folklorice-filologice de până acum. Preţul 80 banĭ (+ 5 banĭ porto.)

Cărţĭ pentru comercianţĭ

şi funcţionarĭ de bancă:

Introducere în contabilitate şi contabilitatea înpartidă simplă, *de I. C. Panţu.* O carte bună pentru a învĕţa cu uşurinţă contabilitatea. Paginĭ I—VIII + 213. Preţul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondenţa comercială" de *I. C. Panţu.* Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi espediţiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede, cupóne etc. Preţul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea duplă, de *I. C. Panţu.* Acéstă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.* Preţul broş. 2 coróne (+ 10 banĭ porto).

Anunţ.

P. T. Domnĭ si Dómne, carĭ au subscris acţiunĭ la emisiunea a II-a a institutului „VLĂDEASA" sub N-rii tit. prov. 4, 57, 59, 60, 62, 64, 66, 67, 68, 69, 76, 87, 88, 93, 97, 104, 105, 77, sunt provocaţĭ a plăti ratele restante conf. §-lui 11 din statute; în cas contrar dreptul de acţionar la acele actiĭ se vor declara de perdute şi sumele deja solvite trec la fondul de reservă al institutului.

B.-Huedin, 23 August 1904.

2—3,496. **Direcţiunea.**

A V I S.

Prenumeraţiile la **„Gazeta Transilvaniei"** se pot face şi reînoi orĭ şi când la 1-ma şi 15 a fie-căreĭ lunĭ.

Domnii abonenţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arete şi posta ultimă. **Administraţ. „Gaz. Trans."**

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul à **10 filĭ.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop** şi la **Eremias Nepoţiĭ.**